

7. 8. 2001

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Exkurs do právního strukturování offsetů jako zvláštní varianty vládních kompenzačních kontraktů

Následující pojednání je pokračováním výkladu o právních konstrukcích smluv pokrývajících kompenzačních kontraktů v mezinárodním obchodě, uzavíraných na základě iniciativy vlád a ne soukromých subjektů, tedy tzv. vládní kompenzační obchody.

Následující pojednání je pokračováním výkladu o právních konstrukcích smluv pokrývajících kompenzačních kontraktů v mezinárodním obchodě, uzavíraných na základě iniciativy vlád a ne soukromých subjektů, tedy tzv. vládní kompenzační obchody.

1. K pojmu offset

Jak již bylo předesláno minule, offsety jsou zvláštním případem nucených kompenzací. Základem nucených kompenzací je existence jednostranných hospodářských opatření státu, která různými způsoby omezují či podmiňují mezinárodní obchod se zahraničím. Jedná se např. o nucený nákup zboží ze země odběratele nebo naopak o požadavek investic nebo poskytnutí technologií odběratelské zemi apod.

Výklad pojmu offset nicméně není jednoznačný. Původně označoval (a dodnes někdy označuje) zvláštní případ nucené kompenzace a to obvykle mnohostranné vládní kompenzační kontrakty o extrémně velkých objemech a hodnotách, typicky nákupy letadel pro vojenský i civilní sektor a vojenskou techniku vůbec, přičemž kompenzační povinnost bývá ukládána individuálně. Dalším rozdílem, i když nepodstatným, bývá charakter offsetových požadavků.

V posledních letech se ale začaly tímto pojmem označovat veškeré nucené kompenzace a to ze dvou důvodů. Hlavním důvodem je, že pojem kompenzace je považován za zastaralý a poplatný obchodům vyspělých zemí s východním blokem. Zároveň s rozvojem obchodu se charakter nucených kompenzací svou složitostí a komplexností přiblížil offsetům v jejich původním významu a rozdíl mezi nimi se stírá. Upřesňuji, že následující výklad se bude týkat offsetů v jejich původním významu.

2. Konstrukce smluv

Pro právní strukturování offsetových kontraktů je obvykle používána konstrukce smluv základní, dodavatelské a odběratelské s tím, že nejčastěji je uzavřena jedna smlouva základní a dodavatelská a několik, u velkých kontraktů i stovky, smluv odběratelských. Děje se tak logicky proto, že jeden velký nákup je kompenzován diverzifikovaným „balíkem“ investic a podnikatelských aktivit na území státu odběratele.

Základní smlouva je nazývána offsetová dohoda nebo offsetová kreditní smlouva (bude vysvětleno níže). Jejím obsahem je zejména stanovení offsetového závazku. Offsetový závazek je obvykle vyjádřen procentem nebo koeficientem vůči objemu primárního plnění (např. 120 %, 1,2). Obsah offsetové povinnosti může být stanoven konkrétně nebo pomocí tzv. offsetových kreditů. První

způsob je častější u menších, krátkodobějších a přehlednějších kontraktů.

U rozsáhlých offsetů velmi často není při podpisu smlouvy dosud známo jakým konkrétním způsobem bude offsetová povinnost plněna. Offsetový závazek bývá určen pouze obecně a konkrétní odběratelské smlouvy pokrývající jednotlivé koncesní projekty, což jsou podnikatelské aktivity, kterými je plněna offsetová povinnost (angl. Import Entitlement Programs), bývají projednávány postupně až po podpisu smluv základní a dodavatelské tak, jak dochází k jejich realizaci. Za účelem administrace těchto rozsáhlých offsetových kontraktů stát odběratele nebo sám odběratel zřizuje tzv. offsetovou komisi, a to buď ad hoc či stálou, která pak přiděluje jednotlivým koncesním projektům určitý počet tzv. offsetových kreditů, které jsou dodavateli započítány do splnění jeho offsetové povinnosti.

Offsetový kredit slouží jako měrná jednotka, která je stanovována jako hodnota jednotlivého koncesního projektu vyjádřená v penězích a vynásobená offsetovým koeficientem. Určuje míru splnění offsetového závazku. Demonstrováno na příkladu: Dodavatelská smlouva zní na kupní cenu 1 mil. USD a offsetový závazek je uvalen ve výši 1,5 mil. offsetových kreditů. Koncesní projekt ve výši 100.000 USD je ohodnocen offsetovými kredity tak, že hodnota koncesního projektu ve výši 100.000 USD je vynásobena offsetovým koeficientem ve výši buď 0,8 nebo 1,0 a 1,3 dle povahy koncesního projektu. Čím vyšší hodnota koeficientu, tím větší má koncesní projekt hospodářský přínos pro stát dodavatele. Celková hodnota koncesních projektů se tudíž bude pohybovat mezi 867.000 USD a 1,875 mil. USD, podle toho, jaké koncesní projekty dodavatel uzavře.

Někdy je dodavatelům povoleno „sbírat“ offsetové kredity i před uzavřením vlastního kontraktu. Takové koncesní projekty jsou nazývány předoffsetovými transakcemi (angl. advanced compensations, pre-compensations nebo advanced purchases). Dodavatelé se tímto připravují na vlastní kontrakt a jsou povzbuzováni k investování v zemi odběratele, přičemž offsetové kredity jsou jim udělovány dodatečně. Sbírání offsetových kreditů je obvykle ohraničenou časovou lhůtou, např. offsetové kredity jsou udělovány za koncesní projekty uzavřené ne dříve než pět let před uzavřením základní smlouvy a offsetová povinnost musí být splněna ve lhůtě deseti let od uzavření základní smlouvy. Offsetové kredity mohou být také převoditelné na třetí osoby, podobně jako ITC.

V základní smlouvě je také obvykle zakomponována pokuta za nesplnění offsetové povinnosti, obdobné jako u nucených kompenzací. K jejímu placení ale dochází jen zcela výjimečně, protože každý dodavatel udělá maximum, aby svůj závazek splnil. Jestliže tak totiž neučiní, rychle se to roznese a jeho pověst je velmi poškozena, někdy smrtelně.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)

- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ČERVEN 2026](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)